

דבר העורך

10	נרטיבים	452	12 X = 36
3	נרטיבים	216	12 X = 18
1	נרטיבים	120	12 X = 10

1000

המגזין היחיד שבו כל פרט מפורט

המגזין היחיד שבו כל פרט מפורט

המגזין היחיד שבו כל פרט מפורט

תורמים וזוכים

המגזין היחיד שבו כל פרט מפורט

כתב שורתפות

המגזין היחיד שבו כל פרט מפורט

פתח לנו שער בעת נעילת שער

בעוד ימים ימים ספורים תתקיים א"ה ההגרלה הגדולה בליל שישי פרשת כי תשא כא אדר תשפ"א. תודה להשי"ת שזכינו לביסוס הפעילות שעל ידי בית המדרש 'הילכתא', בהדפסת גיליונות 'עומק הפשט' באלפי עותקים כל שבוע, והביקוש הגדול בקרב ציבור שוחרי התורה להגדיל את מערך ההפצה של הגיליון, הרחבת שעות המענה בבית הוראה, הוספת 'שיעורי הלכה' מפי הרבנים הגאונים שליט"א, 'חוברות הדרכה' לנושאים הלכתיים, ועוד.

רבים כבר הצטרפו להיות שותפים במפעל, אולם עדיין אין הקומוץ משיביע את הארי, כאשר העלות החודשית של הוצאות הגיליון ופעילות המכון מסתכמות באלפי שקלים, וגם הצטברו חובות גדולים בסכומי עתק, ועל כן אנו פונים לציבור בקמפיין התרמה מיוחד, בו יוגרלו בין התורמים פרסים יקרי ערך. ומכאן תצא הקריאה לכל אחד שמפיק תועלת ממכון הילכתא, לתרום ולהתרים, להגדיל תורה ולהאדירה.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'שיעור כזית מצה'

שלושים יום קודם לחג

שואלנו ודורשין: נפסק בשו"ע (תחילת הלכות פסח סימן תכט) שואלן בהלכות פסח קודם לפסח שלשים יום. וכיון שכבר הגיע הזמן לדרוש בהלכות הפסח, נעסוק א"ה בנושא של שיעורי מצוות ליל הסדר, בדגש על כזית מצה.

ישנה מעלה מיוחדת במצות אכילת מצה, שהיא מדאורייתא גם לאחר החורבן, וכמבואר בשו"ת חתם סופר (חלק ה השמטות סימן קצו) בזה הלשון: מצות עשה של אכילת מצה משומרת בליל פסח, היא יחידה נשארת לנו מכל מצות אכילה שבכל התורה, אין לנו פסח ולא קדשים לא תרומה ולא מעשר שני, רק מצוה אחת משנה לשנה.

וקשה על החתם סופר, הרי יש בזמנו עוד חיובי מצוות אכילה דאורייתא, כגון אכילת כזית בליל ראשון של סוכות. והתירוץ, שרק במצה המצוה היא בעצם האכילה, ונוסח הברכה "על אכילת מצה", ולכן דימהו החתם סופר לאכילת פסח קדשים תרומה ומעשר שני שהמצוה היא בעצם האכילה, אבל האכילה בסוכה, היא רק היכי תמצי לקיום ישיבה בסוכה, כמו שהוכיח בשלמי תודה (סוכה סימן א) מנוסח הברכה "לישב בסוכה".

תכנית: נושא הגיליון הנוכחי (מספר 302); מהו שיעור כזית לאכילת מצה בליל הסדר? האם כזית הוא חכאי ביצה או כשליש ביצה? האם יש חילוק בין שיעור דאורייתא לשיעור דרבנן? נושא הגיליון שאחריו (מספר 303) איך מודדים למעשה שיעור כזית מצה (כזית ראשון, כורך, אפיקומן) ומרור (חסה, חזרת, עולשין), כמה אופני מדידה שהוזכרו באחרונים, לגדול ולקטן, לבוצע ולמסובים? ונושא הגיליון שאחריו (מספר 304), מהו משך הזמן של 'כדי אכילת פרס' שצריך לסיים בו אכילת כזית מצה?

ותן לחכם ויחכם עוד, האם ומה ההבדל בכל זה, בין סוגי המצות; עבות, קדות, חצי ציטרין, ציטרין, יד, מכונה, תימני, בריסק, חיטה, שיפון, שיבולת שועל, כוסמין.

בעיר פומפיי שבאיטליה התפרץ הר געש בשנת ג' תתל"ט (79 למיננו) וכיסה את העיר באפר בצורה נדירה מאד ששימרה את כל העיר. מידת הביצים שנשתמרו תואמת את זו של הביצים בימינו. (נמצאו גם ביצים קדומות בפרימיות בעלות נפח דומה).

לרכישת כרטיסי הגרלה

חייגו:

02-5350535

(שלוחה 9)

בדור הקודם: סוגיא זו נדונה רבות בכל הדורות ובספרי הפוסקים, והאריכו בזה השו"ע ונושאי כליו ובמשנ"ב (סימן תפו), וידוע השיעורים שהתקבלו בדור הקודם, שיעור החזו"א (קונטרס השיעורים) שנקט את השיעור הגדול כשיטת כמה פוסקים, וכפי שהאר"י לבאר משנתו הג"ר יעקב שראל קנייבסקי זצ"ל (שיעוריו של תורה שיעורי המצוות עמוד טו), ושיעור רבי חיים נאה (שיעורי תורה) שנקט את השיעור הקטן כמנהג ירושלים.

בדורינו: כמה תלמידי ביצים חכמים, ערכו בירורים ומדידות, וחברו ספרים ומאמרים בענין השיעורים, בדגש על שיעור כזית מצה בליל הסדר, ומהם שמצרפים תמונות מצה ומרור בגודל טבעי, וראה בספרים שחברו הג"ר חיים פנחס בניש שליט"א (מידות ושיעורי תורה עמוד ערה), הג"ר הדר יהודה מרגולין שליט"א (הידורי המדות פרק ז), ובסופו קונטרס שיעורי המצוות לליל הסדר), הג"ר ישראל פינחס באדנער שליט"א (כזית השלם עם תמונות אמיתיות בגודל טבעי של שיעור כזית, ופרק מיוחד לשיעורי ליל הסדר), הג"ר משה לייב לוי שליט"א (בית מלא חלק ב סימן פז), הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א (שערי ההגדה עמוד רלא), הג"ר משה ויא שליט"א (פסח כשר ושמח), הג"ר יצחק דרוז שליט"א (שבות יצחק פסח סימן יב, סימן כב-כז), הג"ר משה קוטסק שליט"א (קונטרס 'שיעורי המצוות לליל הסדר'), ובדור המלקטים (סימן רי עמוד 3) בירר מידות כמה סוגי ביצים המצויים כיום.

1. הלכה למשה מסיני

זית אגורי: מבואר בגמ' (ברכות דף מא: ערובין דף ד: סוכה דף ו:), ששיעור כזית הוא הלכה למשה מסיני, ואסמכוה על הפסוק (ברבים פרק ח פסוק ח) אָרְךָ חֶשֶׁה וְשִׁעְרָה וכו', שכל הפסוק נכתב בשיעוריו, ולומדים מהמילים אָרְךָ יָת שָׁמֵן, ארץ שרוב שיעוריה כזיתים, ובאר רש"י (שם) כזית לאכליל חלב ודם ונותר ופיגול וטמא ונבילה ובהמה טמאה וגיד הנשה, ובשר המת להאחיל, ומגע נבילות.

ומבואר בגמ' (יומא דף פ:), אמר רבי כל השיעורין כולן בכזית, חוץ מטומאת אוכלין, ופירש רש"י שהכונה על שיעורי האוכלין, וכעין זה כתב בפסיקתא זוטרותא (ויקרא פרק יא יא פסוק מ) ושאלת נבילה בכזית, כי כתוב וְהִקְלַל מִנְבִּילָתָהּ, משמע אפילו אכילה פחותה, ואין אכילה בפחות מְכֻזֶּת, ומבואר במשנה (כלים פרק ז משנה ח), ובגמ' (ברכות דף לח:), ששיעור זית שמונים חכמים ברוב שיעורי התורה, והוא שיעורים לא בזית גדול ולא בזית קטן, אלא בזית בינוני - הנקרא 'זית אגורי'.

2. כזית ב רבם

הוראה: מפורש במשנ"ב (פירוש המשניות מסכת חלה פרק ב משנה ו) ובשו"ע (סימן תנו סעיף א ומשנ"ב ס"ק ג) ובכל הפוסקים, ששיעור כזית הוא מידת נפח מידת משקל, והתבטא הרמב"ם - 'הנותן שיעור חלה בשיעור המשקלים טועה'. וראה בכף החיים (סימן קסח ס"ק מו, סימן תנו ס"ק י, סימן תפו ס"ק א), ששיעור כזית הוא רק מידת נפח, ו'נהגו כל בעלי הוראות לתת שיעור משקל, שבו יוצא לכולי עלמא ידי חובת המצוה, ואין לשנות'.

וכתב החזו"ן איש (קונטרס השיעורים סימן לט - ס"ק ד', ח', י"ז), שלא שייך לתת לציבור מידת משקל, כי הוא דבר שיכול להשתנות, וחלוי בכמה דברים כמו כסו המצה והקמח וכדומה, ואפשר לתת מידת משקל שמכיל בודאי כזית, אך בהכרח הוא יגרום חומרא שיהיה יותר מכזית.

ולכן, כל השיעורים הם לפי סמ"ק = ס"מ מעוקב, כלומר ריבוע של ס"מ על ס"מ (כמו אבן של משחק 'מש אבנים'), והדבר ידוע, שמשקל של מים הוא כמו הנפח, כלומר סמ"ק מים הוא גרם. והנהגה המציאות היא שמצה שפולת פחות ממים, ואם כן מידת המשקל הוא פחות ממידת הנפח. וכתב הג"ר חיים פינחס בניש שליט"א (מדות ושיעורי תורה פרק יז סעיף ב)

שמדד בפני הג"ר מנדל שפן שליט"א, ונמצא שמצה בימינו המשקל הוא 0.5 - 0.55 ממשקל המים, וההבדל העיקרי תלוי במידת דחיסות המצה ובטריותה, אבל אין הבדל משמעותי בין מצה עבודת יד או מצת מכונה.

איך מודדים: אופן מדידת הנפח, מבואר בסור (או"ח סימן תנו) בשני דרכים, האופן הראשון: למלאות כלי במים ולהכניס בו ביצים, וכלי המוזיק את המים היוצאים הוא שיעור המידה. האופן השני: למלא מים בכלי עד שפתו, ולהעביר אותם לכלי אחר ולהכניס לכלי הראשון, למלאות כלי במים ולהכניס יחזור וישפוך את המים לכלי הראשון, והמים הנוותרים בכלי הם שיעור המידה. ומבואר בסור שהאופן השני יותר מדויק למדידה, כי באופן הראשון יתכן שלא יוכל להכניס את הביצים בנחת, ועוד יש לחשוש שמא יצא יותר מים בגלל כובד נפילת הביצים. וכן נקט בשו"ע (סימן תנו) את האופן השני.

3. שיעור גודל כזית

כחצי ביצה: שו"ע (סימן תפז) נפסק שיעור כזית הוא כחצי ביצה, והיינו כשיטת ר"י בתוס' (יומא דף פ: ד"ה ושיעורו), שזית הוא כחצי ביצה, כמבואר בגמ' (שם) שביט הבליעה מחזיק בכזית תרנגולת, ובגמ' (כריתות דף יד) מבואר שביט הבליעה אינו מחזיק יותר משני זיתים, ומוכח שזית הוא כחצי ביצה. והוסיף המגן אברהם (סימן תפו) קצת פחות מחצי ביצה, שהרי מבואר בגמ' (כריתות דף יז) ש'כותבת' היא שני זיתים, ובשו"ע (סימן תר"ב) מבואר שכותבת היא פחות מכביצה, אם כן כזית הוא קצת פחות מחצי ביצה.

פחות מחצי ביצה: ולדעת רבינו תם - הזית יותר קטן מחצי ביצה, ומה שאמרו בכריתות שביט הבליעה מחזיק רק כשני ביצים, הכוונה לזיתים עם הגרעין. ובמאמרו של הג"ר חיים בניש שליט"א (קובץ בית אהרן וישראל) שלפי רבינו תם הזית הוא לכל היותר 0.296 ביצה.

וכתב המגן אברהם (סימן תפו), שלפי דעת הרמב"ם (עירובין פרק א הלכה ט), שהובא בדעה הראשונה בשו"ע (סימן שסח סעיף א), ש-18 רגורות הם 6 ביצים, נמצא רגורת הוא שליש ביצה, וכיון שהזית הוא קטן מרגורת, נמצא שכזית הוא פחות משליש ביצה. ולפי הטור (סימן תט) שהובא ביש מאמרים בשו"ע (שם) ש-8 רגורות הם 8 ביצים נמצא רגורת ד' תשיעית ביצה (כל ביצה שתים ורבע רגורות, ומחלקים הביצים לרביעיות, נמצא רגורת ד' תשיעית ביצה), ואם כן הזית שהוא יותר קטן מרגורת הוא עכ"פ פחות מחצי ביצה.

כשליש ביצה: ובפרי חדש (סימן תפו), ובמשנ"ב (סימן תפו ס"ק א), ובחזו"א (קונטרס השיעורים), נקטו בדעת הרמב"ם ששיעור כזית הוא קרוב לשליש ביצה. והפרי חדש נוקט להלכה כדעת הרמב"ם. והכרעת המשנ"ב לגבי שיעורים דאורייתא, כמו אכילת מצה יחמיר לאכול כל שיעור חצי ביצה, ורק חולה שקהש לו לאכול, יכול לסמוך על השיעור של הרמב"ם כשליש ביצה. ולענין מרור וכדומה שהוא דרבנן, יכול לסמוך בדעיבד שמשפיק כשליש ביצה, אבל לכתחילה כיון שצריך לברך על המרור צריך לאכול כל חצי ביצה, אם לא שהוא אדם חלוש וקשה לו יכול לסמוך לאכול רק כשליש ביצה.

וכתב בשיעוריו של תורה (סימן יא), שבחזו"ן איש (עירובין סימן לו), וראה שפוסק כדעת שו"ע ש'כזית הוא כחצי ביצה בלי הקליפה, וזוהי בחזו"ן איש בקונטרס השיעורים (ס"ק ז' ד"ה ובמשנ"ב) חזר והכריע שאפשר לסמוך על שיטת הרמב"ם ש'כזית הוא כשליש ביצה'.

כזית של זמננו: לדעת הגר"ח וולאז'ין זצ"ל (כתר ראש מהדורות מכון ירושלים חלק ב עמוד תקטו) גודל כזית הוא בגודל זית של היום, שהוא 17 סמ"ק (9-11 גרם), וכמותו נקטו כמה פוסקים כגון האבני נזר, וכתב הגר"ח קנייבסקי שליט"א שדעת החזו"ן איש שמעיקר הדין הלכה כהגר"ח מוולאז'ין בשיעור כזית. ובחזו"א בקונטרס השיעורים (אות ה, אות יז) ציטט תשובת אאון, שהמדידה היא לפי דעתו של רואה, אולם

באותו זמן הוא קובע. וכן ידוע בשם **האבני נזר** שהשיעור נקבע לפי הביצים של זמננו.

והנה מובאר **במשנ"ב** (סימן תפ"א) ושער הציון ס"ק ה, ביאור הלכה סימן רנ"א סעיף יג ד"ה של רביעית). אחר שהביא דברי הצ"ח, הכריע בשם **השערי תשובה**, שלגבי אכילה דאורייתא כמו כזית מצה בליל הראשון של פסח, ייש לחוש לדעתו ולאכול שיעור ביצה שלימה, אבל באכילה דרבנן כגון מרור בזמן הזה ואפיקומן וכוסות מספיק לאכול לפי מידת הביצים שלמנו. ונמצא שבזמנינו חייב לאכול מצה עד כשיעור ביצה, ומרור יוצא בדיעבד אף אם לא אכל רק כשליש ביצה.

5. אכילה כהלכה

חומרא דאתי לידי קולא: דבר נפלא כתב בספר **פרדס יוסף החדש** (על הגדה של פסח אות תקנ"א), חשיבות גדולה יש לברר את המידות המדויקות, ולא יאמר אדם כיון שיש מחלוקות וספיקות אני יאכל שיעור גדול שבוודאי אצא מידי כל פסח, שאין זה עצה טובה, וכפי שכתב **הג"ר משה מרדכי קרפ שליט"א** (הלכות חג בחג פסח פרק טז הערה 8, סוכה חלק ב פרק יד הערה 5), בשם **הג"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל**, וכעין זה מובא בשם **הגרש"ז איערבאך זצ"ל** (ועליו לא יבול עמוד קעת, בקובץ היכלא חלק ב עמוד קצ"ד) שהמחמירים יותר מהדין בשיעור כזית מצה, ומוסיפים על כמות המצה, וגם מחמירים לצמצם את זמן האכילה של בכדי אכילת פרס', הוא קרוב לאכילה גסה, ואין מקיימים את מצות האכילה ביישוב הדעת ובכוונה הראויה הנצרכת לקיום המצוה, ואינו דרך חירות הנצרך בליל פסח, ואינו 'תשבו כעין תדרור' בליל יום טוב הראשון של סוכות'.

והעיד **מומחה גדול שליט"א** בשיעורי הכזית, שכבר דרש בציבור תלמידי חכמים מופלגים הרבה פעמים, ומעיד שכמה אנשים באו אליו ואמרו, שיש להם תועלת עצומה כאשר אינם צריכים להכריח את עצמם לאכול כמויות של מצה יותר מהדין, וגורם להם שמחה ועונג יום טוב. [ויש אנשים שאומרים, שיש להם להספיק ללעוס כמות של שני כזיתים גדולים לפי כל החומרות, בתוך השיעור הקטן של 'כדי אכילת פרס' 2 או 4 דקות].

בלי 'נערנון': מי שמחמיר בהלכה תבוא עליו ברכה, אולם צריך שיהיה בלי 'נערנון'. ובדרך צחות אמרו, שהמחמירים לעצמם בגדר החומרא ארואי על פי הלכה, הרי הוא בגדר "עך שיצא הספק לבד", אולם המחמירים יותר מידי שלא כהלכה, הרי הוא בגדר "עך שיצא לבו מן הספק". וכבר אירעו כמה מעשים, שאנשים הגיעו ליד סכנה והוצרכו להתפנות לטיפול רפואי ותפירת קרע בבושט בעיצומו של ליל הסדר, כאשר ניסו לבלוע בבת אחת שני כזיתים של השיעור הגדול, שכמעט ולא שייך במציאות לבלוע שני כזיתים גדולים בבת אחת, והחכם עיניו בראשו.

סיכום הגיליון:

- כזית:** הלכה למשה מסיני שכזית הוא המידה ברוב שיעורי אכילה, ואסמכוה אקרא ארץ זית שמן ודבש, ארץ שכל שיעוריה כזית. אכילת מצה שיעורה בכזית.
- ידעות הפוסקים:** נחלקו הראשונים האם כזית הוא כחצי ביצה, או כשליש ביצה, הכרעת המשנ"ב במצות אכילה דאורייתא כמו כזית ראשון של מצה בשיעור חצי ביצה, ובמצות אכילה דרבנן סומכים בדיעבד ובשעת הדחק להקל בשיעור קטן, אך לכתחילה כיון שמברכים על המרור יש לאכול שיעור גדול, ואדם חלש יכול לסמוך ולאכול רק כשיעור הקטן.
- האם התקטנו הביצים:** לדעת הנודע ביהודה התקטנו הביצים לחצי מזמן חז"ל, פשטות השו"ע משמע שלא התקטנו הביצים, המשנ"ב מכריע לעיקר הדיון שלא התקטנו הביצים, ורק בשיעור דאורייתא יחמיר לשיעור הגדול. והחזו"א נוקט לעיקר הדיון שהתקטנו הביצים.
- אכילה כהלכה:** החכם עיניו בראשו, ולא יחמיר יותר מהדין, להגדיל את שיעור הכזית ולמעט את זמן האכילה, לפי שגורם לאכילה גסה, ועלול להגיע ליד סכנה.

במסקנת דבריו מביא את דברי המשנ"ב שנקט את השיעור הגדול, ולפי שיטתו שהתקטנו הביצים, אם כן כזית הוא שני שלישי ביצה שלנו. ויש מאמר נפלא בביור דעת הגר"ח מוולאזין זצ"ל מאת הג"ר **ירמיהאל ישראל יצחק הלפרין שליט"א** (ועמוד התפרסם בימים הקרובים בהגדה של פסח 'כל ישראל בני מלכים', ניתן להשיג את המאמר במערכת 'הילכתא').

קליפה: מובאר **במשנ"ב** (שם ס"ק א) שמודדים שיעור כזית לפי חצי ביצה בינונית עם קליפתה. ונחלק עליו **החזו"א** (עירובין סימן לו, קונטרס השיעורים ס"ק יז ד"ה במ"ב), שלפי שיטת התוס' שיעור כזית הוא כחצי ביצה בלי קליפתה, ולשיטת הרמב"ם שליש ביצה בקליפתה.

4. האם התקטנו הביצים?

התקטן בחצי: ידוע החידוש של **הנודע ביהודה** (צל"ח פסחים דף קט"ז): שלאחר בדיקות שבדק, התברר לו שבדורותינו התקטנו הביצים עד חצי מגודלם, והשיעורים נקבעים לפי הביצים שהיו בזמן חז"ל, ולכן שיעור כזית שהוא כחצי ביצה שבזמן חז"ל, הוא כשיעור כביצה שלנו. וכדבריו נקטו **החתם סופר** (או"ח סימן קכ"ז) ו**רבי אפרים זלמן מרגליות** (שו"ת ראש אפרים חלק ג בחלק השו"ת סימן טז ד"ה ומצאתי), וכן **החזו"א** (קונטרס השיעורים) מאריך להוכיח כשיטת הנודע ביהודה. וכתב **בשיעורי של תורה** (שיעורי המצות כד) שיש לאכול מצה כשיעור שני שלישי ביצה של זמנינו, (כשיטת הרמב"ם שכזית הוא שליש ביצה, וכיון שהתקטנו הביצים למחצה, צריך שני שלישי עם הקליפה).

נשאר כפי שהיה: כתב **בשבט הלוי** (חלק ו סימן ט) דכבר ידוע בין הפוסקים שסתמת לשון **הטור והשו"ע** בכמה מקומות, משמע שלא התקטנו הביצים. ולא מסתבר שמימות השו"ע עד עתה התקטנו הביצים. ואם כי שאנחנו מחמירים לכתחילה כדעת רבותינו הצ"ח והחת"ס והחזו"ן איש היינו לכתחילה בדאורייתא.

וכתב **הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א** (שערי ההגדה עמוד רלג הערה יא), כמה ידיעות נפלאות לגבי שיעור רביעית, והוסיף בעל פה לגבי מה שידוע שמנהג ירושלים, ובני ספרד, ובני פולין, לנקוט לעיקר הדיון כשיעור הקטן. וציטט מה ששמע בעצמו ממור"ה **הג"ר שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** בזה הלשון: אפילו שארבעה גדולי עולם סברו שהתקטנו השיעורים, הלא הם הנודע ביהודה בצל"ח ורבי אפרים זלמן מרגליות והחתם סופר והחזו"ן איש, מכל מקום המציאות משתפת על פניהם, היכן שהולכים והיכן שמוצאים, וראים אחרת משיטתם.

מידה המצויה: סברא נוספת כתב **הג"ר יעקב ישראל קנייבסקי זצ"ל** (שיעורים של תורה), שגם אם המציאות שהתקטנו הביצים, סבר **הגר"ח מוולאזין**, שהביצה שנמצאת

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: איך מודדים למעשה, כזית לליל הסדר?

אחרי שלמדנו בגיליון הנוכחי את שיעורי כזית, עלינו לדעת איך מודדים למעשה שיעור כזית מצה (כזית ראשון, כורך, אפיקומן) ומרור, מה הם אופני המדידה שהזכרו בפוסקים, לגדול ולקטן, לבוצע ולמוסבים?
מומלץ לעיין במקורות שהזכרו בגיליון הנוכחי.

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה), בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שלוחה 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, 'היבת הילכתא'
4. בפקס מספר 1532-6507823
5. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 301 בסך 100 שקל מזומן הר"ר אריה לייב גולדשטוף שליט"א כולל 'אש התורה' מודיעין עילית

המדור הנוצח

לעילוי נשמת האשה הצדקנית מרת שפרה אסתר ב"ר שמואל ניסן ע"ה נלב"ע כ"ו אדר תשע"ט ת.ג.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

מדידה ביום טוב לצורך מצוה

שאלה: האם מותר למדוד ולשקול ביום טוב שיעור כזית מצוה?
תשובה: במבואר בשו"ע (סימן שו סעיף ז), מותר למדוד בשבת מדידה של מצוה, כגון למדוד אם יש במקום ארבעים סאה. וכתב הכף החיים (סימן שו ס"ק טג), שבספר פתח הדביר (חלק ד סימן שו את טו), מתיר לשקול ביום טוב לצורך מצוה כנגד חפץ שאינו מוקצה. והכף החיים חולק, ואוסר שקילה ביום טוב מכמה טעמים.

וכתב בשמירת שבת כהלכתה (פרק כט סעיף מ), שמותר לשקול ביום טוב את כמות המצה שעליה לאכול לשיעור כזית של ליל הסדר, ומכל מקום טוב למדוד הכל מבעוד יום. ומביא (שם הערה קג) את תנאית הגר"ז אויערבאך זצ"ל על מה שאסר הכף החיים שקילה, מדוע שקילה שונה, מההיתר למדוד תחום שבת והורה הגר"ז אויערבאך זצ"ל (שולחן שלמה סימן תק הערה ב), שמותר לשקול שיעור כזית במשקל ביתי, ומכל מקום עדיף לשקול לפני יו"ט. והורה למעשה הגר"צ אבא שאול זצ"ל (שו"ת אור לציון חלק ב הערות פרק כה הערה ב) שמותר לשקול ביום טוב לצורך מצוה.

והורה הגר"ש אלישיב זצ"ל (הלכות שבת בשבת חלק ד עמוד קו, שבות יצחק פסח סימן כב) למרות שמותר למדוד מדידה של מצוה ביום טוב, אסור לשקול לצורך מצוה ביום טוב, כעין המבואר במשנה (ביצה דף כח.) אין משגיחין בכף מאזנים כל עיקר.

עדכוני הלכה

כזיתים מוכנים

בליל הסדר הקדוש והנשגב, הזמן דוחק ויש הרבה דברים להספיק, ולכן מומלץ להכין מראש במתינות וביישוב הדעת 'כזיתים מוכנים' להכניס שיעור כזית בשקית עם כיתוב למה מיועד (מוציא מצה, כורך, אפיקומן). ולמי (גברים, נשים, ילדים). אפשר גם להכין ערכה מוכנה לכל אחד, ובו מונח כל השיעורים הנצרכים לכל הסדר עבור כל אחד מהמסובין. שלא יהיה בהול וחפוז בהכנת השיעורים.

מראש הבית לא יכין, כי עדיף לקחת מהמצוה של הקערה, אבל לכל מסובין יכול להכניס חתיכה קטנה מהמצוה של הקערה, לתוך השקית של כל אחד.

נושא הגיליון הבא:

'אופן מדידת מצה ומרור'

טלו חלק ביזיוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"ג, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הוספות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס'

ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים יומי עיון
- בית הוראה טלפוני
- ביורוי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...